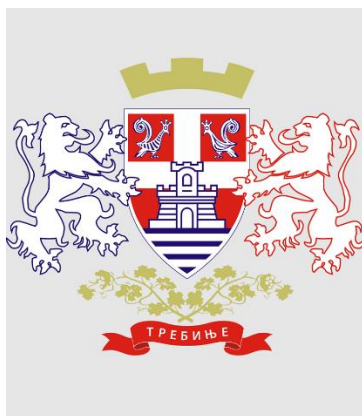

ГРАД ТРЕБИЊЕ

Градоначелник

УПУТСТВО ЗА СРЕДЊОРОЧНО ПЛАНИРАЊЕ РАДА ГРАДА ТРЕБИЊА ЗА ПЕРИОД 2026-2028. ГОДИНЕ

Требиње, фебруар 2025. године

Увод

Упутство за средњорочно планирање рада Града Требиња, за период 2026-2028. године (у даљем тексту: Упутство), доноси се у складу са чланом 18. Закона о стратешком планирању и управљању развојем у Републици Српској („Службени гласник РС“, број 63/21) и чланом 8. Уредбе о спроведбеним документима у Републици Српској („Службени гласник РС“, број 8/22).

Овим Упутством дају се правци развоја и усмјерење Градској управи града Требиња за планирање рада у наредне три године, односно креирање Средњорочног плана рада Града Требиња, за период 2026 -2028. године, који подразумеива:

- Оријентацију и будуће правце дјеловања са фокусом на Стратегију развоја Града Требиња за период 2018-2027. године као и друге стратешке документе виших нивоа власти;
- Задатке градоначелника и Градске управе;
- Усклађивање са политикама и стратешким документима ЕУ и другим стратешким документима попут УН циљева одрживог развоја до 2030. године;
- Оквир сарадње са домаћим и страним донаторима;
- Путоказ свим носиоцима развоја на подручју локалне заједнице.

Упутство представља основу за планирање рада Града Требиња у наредне три године, како би се на адекватан начин укључили развојни приоритети који су дефинисани *Стратегијом развоја Града Требиња 2018-2027. године, Оквиром за имплементацију циљева одрживог развоја у БиХ, приоритетима рада Градоначелника и другим релевантним документима*. Упутство има за циљ да потенцира кључне активности које је неопходно предузети у наредном планском циклусу, а које имају синергијски ефекат за више области друштвено-економског живота Града.

Кратак осврт на општи развојни контекст Града Требиња укључујући изазове и ризике

Према посљедним подацима Републичког завода за статистику¹ Републике Српске у Граду Требињу укупно је 28.469 становника. Требиње је прошлу годину завршило са негативним природним прираштајем, рођене су четири бебе мање него 2023. године, док је број умрлих био већи за 48 у односу на годину раније.

Када је ријеч о броју запослених као једном од најважнијих показатеља степена економског развоја, број запослених се у 2024. години повећао на 9.034 у односу на 8.851 запослених у 2023. години.

Укупан број лица који траже запослење у 2024. години је 2.559, што је мање у односу на 2023. годину гдје број незапослених лица био 2.820.

Осим запослености, важан економски показатељ јесте и просјечна плата након опорезивања (нето плата) која је у 2024. години износила 1.452 КМ, што представља умјерено повећање у односу на претходну годину када је просјечна нето плата износила 1.316 КМ.

На основу свега, просјечна бруто плата за 2024. годину износи 2.244 КМ, што је више у односу на 2023. годину која је износила 2.023 КМ.

---

¹https://www.rzs.rs.ba/static/uploads/bilteni/gradovi_i_opstine_republike_srpske/2024/Gradovi_I_Opstine_Republike_Srpske_2024_WEB.pdf

Посматрајући степен развоја предузетништва и укупне привреде Града, подаци Републичког завода за статистику РС показују да се број пословних субјеката континуирано повећава од 2017. године када је у Граду Требињу било 923 пословна субјекта. Тај број је на крају 2023. године износио 1.201 пословна субјекта што је за 30% веће у односу на 2017. годину. У Централном Регистру Предузетника, у току 2024. године уочен је пораст броја активних предузетничких радњи. Закључно са 2024. годином, у нашем граду је функционисало 618 регистрованих предузетника. Неки од кључних разлога за наведено укључују проактивну политику улагања у развој нових предузећа како од стране Града Требиње, тако и од виших нивоа власти. Посматрајући структуру пословних субјеката према облику организовања на крају 2023 године, највише је било друштава са ограниченом одговорношћу (719) које слиједе Удружења (398 регистрованих), акционарска друштва (40). Према истраживању и анализама домаћег тржишта рада у 2024. години које је реализовао Завод за запошљавање РС, већина анкетираних послодаваца, односно њих 49,4 одсто забиљежило је лани раст у пословању, 38,7 одсто имало је стагнацију, а 11,5 одсто пад у пословању

Када је ријеч о структури становништва у Граду Требињу, према подацима Републичког завода за статистику РС, 2023. године Град је имао 1.397 становника узраста 0-4. Током 2023. године, највише је било становника узраста 50-54 године старости и то 2.211. Имајући у виду изазове и ризике смањења наталитета и повећаног броја емиграција радно способног становништва, наведена статистика свакако упућује на нужност будућег проактивног дјеловања кроз пронаталитетне и економске политике. Како у цијелој регији, тако и у Граду Требињу одлазак младих људи и смањен наталитет представља један од највећих изазова будућег економског развоја Града.

Туризам, као један од најважнијих грана привреде у Граду Требињу, крајем 2024. године забиљежено је укупно 221.240 регистрованих ноћења, што је значајно више у односу на претходну 2023. годину, када је евидентирано 201.076 ноћења.

Образовна структура на нивоу Града Требиња:

Ред. бр.	Назив установе	Укупан број ученика	
		2023-2024.	2024.-2025.
1.	ЈУ ОШ „Јован Јовановић Змај“	1097	1067
2.	ЈУ ОШ „Вук Караџић“	844	850
3.	ЈУ ОШ „Свети Василије Острошки и Тврдошки“	663	671
4.	Основна музичка школа „Требиње“	246	248
5.	ЈУ Гимназија „Јован Дучић“	339	340
6.	ЈУ „Центар средњих школа“	489	490
7.	ЈУ „Техничка школа“	340	340
8.	Средња музичка школа „Требиње“	42	33

На нивоу града Требиња постоје четири факултета:

- **Факултет за производњу и менаџмент** - центар знања и извор кадрова за енергетски менаџмент и производњу енергије за цијелу регију, те за прерађивачку индустрију.

Факултет за производњу и менаџмент обухвата три смјера:

- ❖ Инжењерство информационих система;
- ❖ Индустријски менаџмент и
- ❖ Индустријско инжењерство за енергетику.

Укупан број студената за академску 2024 -2025. износи 99, што знатно више у односу на предходну академску 2023 -2024 годину која је бројила 78 студената.

- **Висока школа за туризам и хотелијерство** је регионални центар знања и извор кадрова за растућу индустрију одмора и разоноде. Укупан број студената на академску 2024 – 2025. годину је 74, што је мање у односу на академску 2023 -2024. гдје је број студената био 90.
- **Академија ликовних умјетности** доприноси развоју креативних индустрија које у новој глобалној економији (економија знања и доживљаја) показују изузетан потенцијал раста. Укупан број студената за академску 2024 – 2025. износи 73, што знатно више у односу на предходну академску 2023-2024. годину, која је бројила 62 студената. Академија посједује 4 катедре:
  - ❖ Катедра за сликање,
  - ❖ Катедра за графички дизајн,
  - ❖ Катедра за вајање,
  - ❖ Катедра за графику.
- **Пољопривредни факултет** - центар знања и извор кадрова за агро-медитеранску производњу (пажњу посвећује узгоју медитеранских култура, виноградарству, маслинарству, винарству и очувању аутохтоних врста карактеристичних за југ Херцеговине). Укупан број студената за академску 2024-2025.износи 16, што је мање у односу на предходну академску 2023-2024. годину која је бројила 18 студената.

Стратешки циљеви Универзитета су спровођење Болоњског процеса, подизање нивоа квалитета студија, потом учешће у међународним научно-истраживачким пројектима, као и другим типовима пројеката из области високог образовања.

Индикатор	Болница Требиње	Дом здравља Требиње
Укупан број доктора медицине	3	9
Укупан број специјалиста	43	21
Укупан број специјализаната	47	4

Табеларни приказ доктора, специјалиста и специјализаната

Број водоводних прикључака у 2024. години је износио 10.040 што је повећање за 5% у односу на 2023. годину када их је било 9.603. Број канализационих прикључака у 2024. години је износио 5.101 што је веће у односу на претходну годину када их је било 4.801.

Стратешки правци који проистичу из Стратегије развоја

Тренутно важећа Стратегија развоја града Требиња за период 2018-2027. године (у даљем тексту Стратегија развоја), коју је Скупштина Града Требиња усвојила у 2017. години, а 2023. године њену структуру прилагодила Закону о стратешком планирању и управљању развојем у Републици Српској („Службени гласник РС“, број 63/21), представља кључни, односно базни документ за будуће развојне правце и приоритете у свим сегментима дјеловања доносиоца одлука на територији града Требиње.

Кроз привредни развој заснован на нова и боља радна мјеста, развој квалитета живота, те енергетски ефикаснију, чистију и одрживију животну средину, Град Требиње тежи ка остварењу визије развоја са којом ће постати најпожељнији мањи град на Западном Балкану.

Из наведених стратешких праваца развоја као и визије развоја, дефинисана су три стратешка циља Града Требиње до 2027. године:

Стратешки циљ 1. Стално повећавање и усклађивање запослености и додатне вриједности у економском развоју;

Стратешки циљ 2. Престижан квалитет живота, уз високу социјалну осјетљивост и виши квалитет образовања;

Стратешки циљ 3. Енергетски знатно ефикаснија, чистија и заштићенија средина.

Степен реализације дефинисаних стратешких циљева ће се мјерити кроз скуп индикатора утицаја дефинисаних Стратегијом развоја Града Требиња до 2027. године који обухватају економски развој, друштвени развој, те заштиту животне средине. Степен економског развоја Града Требиња у периоду од 2018-2027. године ће се мјерити кроз следеће индикаторе:

Индикатори утицаја	Полазна вриједност (2018)	Вриједност у 2023.	Вриједност у 2024.
Број запослених	8.480	8.851	9.034
Добит привредних субјеката	32.183.144	225.112.270	100.170.016
Просјечна бруто плата у привреди	1.301	1.911	2.242

Престижан квалитет живота, уз високу социјалну осјетљивост и виши квалитет образовања ће се мјерити кроз следеће индикаторе:

Индикатори утицаја	Полазна вриједност (2018)	Циљна вриједност (2027)
Задовољство становника квалитетом јавних услуга у Требињу	79%	82%
Богатији културни живот	85%	87%

Коначно, за праћење реализације енергетске ефикасности, чисте и заштићене животне средине, пратиће се следећи индикатори:

Индикатори утицаја	Полазна вриједност (2018)	Циљна вриједност (2027)
Побољшање односа пошумљених и опожарених површина	Опожарено 526,5 ha Пошумљено 8 ha	Опожарено 34,30 ha Пошумљено 3,3 ha
Потрошња електричне енергије за јавну расвјету (Kwh)	3.296.660,00	3.100.000,00

Дефинисани стратешки циљеви Града Требиња су директно усклађени и произилазе из неколико кључних стратешких докумената са виших нивоа власти као и других ЕУ, те глобалних стратешких докумената. Стратешки оквир, односно стратешки документи са којима су усаглашени стратешки циљеви, приоритети и мјере из Стратегије развоја Града Требиња су:

- Програм економских реформи Владе Републике Српске за период 2024 – 2026.године,
- Оквир за реализацију циљева одрживог развоја у Босни и Херцеговини (СДГ оквир),
- Стратегија управљања отпадом у Републици Српској за период 2017-2026. године,
- Стратегија развоја енергетике Републике Српске до 2035. године,
- Оквирна Стратегија промета Босне и Херцеговине (2015-2030.),
- Стратегија развоја туризма Републике Српске за период 2021-2027. године,
- Стратегија развоја пољопривреде и руралних подручја Републике Српске 2021-2027. године.

У наредној табели су приказане везе између стратешких циљева Града Требиња и развојних праваца Оквира циљева одрживог развоја у БиХ:

Оквир за реализацију циљева одрживог развоја у БиХ	Стратегија развоја Града Требиња
РАЗВОЈНИ ПРАВЦИ	СТРАТЕШКИ ЦИЉЕВИ
ПАМЕТНИ РАСТ	1. Стално повећавање и усклађивање запослености и додатне вриједности у економском развоју
	3. Енергетски знатно ефикаснија, чистија и заштићенија средина
ДРУШТВО ЈЕДНАКИХ МОГУЋНОСТИ	2. Престижан квалитет живота, уз високу социјалну осјетљивост и виши квалитет образовања

Како би се осигурао висок степен реализације зацртаних стратешких циљева Града Требиња до 2027. године, Скупштина Града Требиња је усвојила и сет приоритета до 2027. године који покривају све области од стратешког значаја за развој Града.

Како би континуирано повећавали и усклађивали запосленост и додатне вриједности у економском развоју, Град Требиња ће до 2027. године радити на реализацији следећих приоритета:

Приоритет 1.1. Већа запосленост и додатна вриједност у прерађивачкој индустрији,

Приоритет 1.2. Већа пољопривредна искориштеност природних ресурса, уз поштовање еколошких стандарда

Приоритет 1.3. Повећан удио туризма у привредној структури

Приоритет 1.4. Креирана "критична маса" предузетника у креативним индустријама.

Са циљем унапређења квалитета живота и образовања, те социјалне осјетљивости, Град Требиње ће се до 2027. године фокусирати на реализацију следећих приоритета:

Приоритет 2.1. Проширен обухват и побољшан квалитет комуналне и саобраћајне инфраструктуре и услуга

Приоритет 2.2. Већа запошљивост младих и теже запошљивих група и снажнија предузетничка и иновативна оријентација Система образовања и обуке.

Коначно, како би осигурали енергетску ефикасност, те чисту и заштићену животну средину, Град Требиње ће до 2027. године усмјерити све расположиве ресурсе на следеће приоритете:

Приоритет 3.1. Виши степен заштите и валоризације природне баштине и архитектонског идентитета;

Приоритет 3.2. Стално смањење загађења воде, ваздуха и земљишта, уз престижан ниво чистоће и уредности;

Приоритет 3.3. Смањени ризици и посљедице пожара, суша и поплава.

Приоритети у Стратегији развоја Града Требиња до 2027. године у великој мјери доприносе и реализацији неких од кључних акцелератора из Оквира циљева за одрживи развој БиХ попут:

- Отпорности на катастрофе,
- Јачање повољног окружења за предузетништво и иновације за производњу добара високе додане вриједности за извоз,
- Повећање инвестиција у инфраструктуру,
- Паметно управљање природним ресурсима и околишем,
- Унапређење политика социјалне заштите,
- Активација и запошљавање с фокусом на рањиве категорије,
- Ефикасна здравствена заштита за све.

Приоритети, мјере и стратешки пројекти

Стратегијом развоја Града Требиња за период од 2018-2027. године, Град Требиње се определио за неколико стратешких пројеката чија реализација би требала да осигура најшире позитивне друштвено-економске ефекте који ће допринијети развоју економског и друштвеног развоја као и заштите животне средине:

1. Херцеговачка кућа,
2. Изградња Система за наводњавање,
3. Изградња Система водоснабдијевања,
4. Изградња и уређење спортских терена,
5. Ревитализација Старог града,
6. Изградња инфраструктуре у слободној/пословној зони,
7. Развој локалног партнерства за образовање и запошљавање,
8. Подршка пољопривредној производњи,
9. Креирање туристичких садржаја за продужетак сезоне,
10. Успостављање и развој иновационо предузетничког центра,
11. Подршка самозапошљавању и развоју бизниса,
12. Изградња фекалне И оборинске канализације,
13. Унапређење инфраструктуре у објектима за предшколско, основно и средње образовање,
14. Изградња инфраструктуре за нову болницу.

Како би се осигурала реализација стратешких пројеката, али и приоритета дефинисаних Стратегијом развоја Града Требиња до 2027. године, као и другим стратешким документима на вишим нивоима власти, Град Требиње ће се у периоду од 2026-2028. године примарно фокусирати на реализацију пројеката и активности које покривају економски и друштвени сектор, инфраструктуру и заштиту околине. Поред горе наведених пројеката, реализоваће се и сљедеће активности/мјера/пројеката:

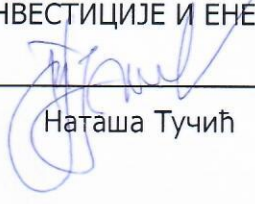
- подршка студентима, кроз додјелу редовних и стипендија надареним студентима,
- подршка ученицима-дјеци без једног или оба родитеља/ дјеци која похађају школу у руралним подручјима,
- провођење програма из области пронаталитетне политике/суфинансирање/финансирање вјештачке оплодње,
- подршка дјеци дијабетичарима,
- завршетак градње нове гимназије (уколико ктитор одустане од звршетка објекта),
- подршка развоју спорта,
- подршка борацким категоријама ,
- завршетак радова објекта са 15 станова/ БХ6,
- изградња објекта за социјалне категорије,
- изградња сигурне куће,
- изградња инфраструктуре ка локалитету аеродрома,
- провођење програма за запошљавање и самозапошљавање,
- провођење програма из области културе,
- програми друштвене бриге о националним мањинама и повратницима,
- -финансирање заштите животне средине,
- програми подршке за развој пољопривреде,
- изградња и реконструкција инфраструктуре,
- обављање редовних, Законом дефинисаних, послова и обавеза Градске управе.

Индикативни финансијски оквир за плански период од 2026-2028. године

Реализација планираних приоритета, мјера и стратешких пројеката за период од 2026-2028. године финансира ће се комбинацијом буџетских средстава Града Требиња као и ванбуџетским средствима. Градска управа је Акционим планом за реализацију мјера и стратешких пројеката из Стратегије развоја Града Требиње за период 2026-2028. године предвидјела 20.850.000КМ, од чега су мјере и пројекти за реализацију (Стратешки циљ 1.)Стално повећавање и усклађивање запослености и додатне вриједности у економском развоју за наредне три године у износу од 7.180.000 КМ. За унапређење друштвеног квалитета живота, Град Требиње за период од 2026-2028. године планира осигурати око 9.080.000 КМ (Стратешки циљ 2.) . Коначно, за енергетску ефикасност,те заштиту животне средине за наредне три године је планирано укупно 4.590.000 КМ (Стратешки циљ 3.).

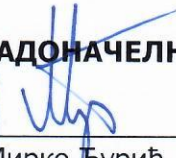
Датум: 28.02.2025.
Број: 11-053-103/25

Обрада: СЛУЖБА ЗА ЛОКАЛНИ ЕКОНОМСКИ РАЗВОЈ,
ИНВЕСТИЦИЈЕ И ЕНЕРГЕТСКУ ЕФИКАСНОСТ

Наташа Тучић

ГРАДОНАЧЕЛНИК

Мирко Ђурић